

Christian Tissier

Buenos Aires-ben Christian Tissier Sensei válaszolt néhány kérdésre, aikido-val kapcsolatos témákban, köztük: az aikido jövője, Yamaguchi Sensei (1924-1996) oktatásának minősége, a probléma a "chi"-vel, mint *kiméra*, és a technikák tanulásának fontossága a folyékony mozgás megtapasztalásának céljából. Az interjút 2010 decemberében, Mario Lorenzo (Aikikai Argentina) készítette és egyidejűleg Jorge Rojo (Aikikai Chile) fordította. Azt Daniel Fisher szerkesztette és az utánnomást az Aikido Dojo am Südsterne (Berlin) intézte, Tissier Sensei szíves engedélyével.

Mario Lorenzo: Ön szerint hová fog fejlődni az aikido a jövőben?

Tissier Sensei: Nehezen lehet egy radikális változásra gondolni az elkövetkező 10-20 évben, mivel az aikido-t a mai generáció fogja gyakorolni, csak idősebben. Bármiféle változás azon fog múlni, hogy a fiatalokat be tudjuk-e vonzani vagy sem az aikido világába. Az aikidonk típusa azon képességünkön fog múlni, hogy vonzani tudjuk-e a fiatalságot.

Ez már más, mint amikor én elkezdtem, manapság sok más lehetőség is van számukra. Amikor mi elkezdtük valami varázslatosat láttunk a keleti kultúrákban, de nekünk csak a judo, karate és aikido volt. Nekünk több embert kell bevonni a 18 és 30 közötti korosztályból. Más különben a szemináriumokon résztvevők átlagéletkora 40-45 év között lesz és ez fogja meghatározni az aikidot amit gyakorolni fogunk.

Egy másik fontos dolog az aikido jövőjének alakításában az a nagyobb országokban -mint például Kína vagy India- való bizonytalan befogadás. Több milliárd ember él ezekben az országokban, de mi érdeklí őket? Kínában Shaolin Kung Fu-t gyakorolnak, Indiában pedig jógát és más gyakorlatokat, de hányukat érdekelné az aikido? Nem tudjuk. Ez lehet 100.000, sőt 200.000 vagy talán egy sem. Nem tudjuk mi fog történni a következő 20 évben. Franciaországban 70.000 gyakorló aikidoka van, ha Kínában lenne 300.000 hogyan befolyásolnák ezek az emberek az aikido-t? Napjainkban egy normál osztályban 1 tanár jut 20 gyerekre. Ha lenne 1.000 tanuló, mik lennének a tanítási módszerek?

Mario Lorenzo: Technikai szempontból ön szerint melyik szempontoz fog vonzódni az aikido: fizikai állapot, sebesség vagy technika?

Tissier Sensei: A sokszínűség az aikido erőssége. Vannak emberek akik éppen azért gyakorolják az aikido-t, mert fizikailag nem túl megterhelő. Sokan közülük nem tudnának más sportot gyakorolni. Vannak mások, akik fizikailag dolgoztak korábban, és számukra ez a cél valósul meg az aikido-ban. Én majdnem 60 vagyok és úgy érzem magam, mint egy sportoló. Nem azt mondom, hogy egy fizikailag megterhelő aikido-t gyakorlok, de úgy érzem magam, mint valaki aki egész életében sportolt. Fontos számunkra a fizikai munkára alapozott gyakorlás szempontjának megtartása.

Nem olyan régen Amsterdamba mentünk a Doshu-val, azonos korúak vagyunk. Az aikido, amit bemutatott, kiterjesztett volt, gyors és precíz és mindezt egy sportoló minden jellemzőjével tette.

Mario Lorenzo: Dél-Amerikában azt lehet észrevenni, hogy aki túl nagy hangsúlyt fektet a "chi"-re gyakorlás során, az technikailag nem túl komoly. Látja ezt más országokban? És mit gondol Watanabe Sensei "érintés nélküli aikido-járól"?

Tissier Sensei: Ez két különböző dolog. Egyrészt vannak olyan emberek akik beszélnek a "chi"-ről, másrészt pedig vannak olyanok akik úgy gyakorolják az Aikidot, mint Watanabe Sensei. Ő kifejlesztett valamit, ami különösen érdekl: nem a ki működik, hanem egyfajta megérezés, akár tetszik, akár nem, akár működik, akár nem.

Működik, hogyha ismered a kódot, de harci szempontból nem. Míg Japánban voltam, sokat dolgoztam vele, Watanabe korábban nem volt ilyen. Ő egy fizikailag szilárd gyakorló, aki ki akart találni valami mást. Azt hiszem, hogy ha egy vizsgabizottság vezetője lennék, nem fogadnám el amit csinál.

Azok az emberek, akik szerte a világon akik a chi-ről beszélnek és állandóan a chi-re hivatkoznak, csak keresnek valamit, hogy megindokolják a technikai hiányosságukat. Mert mindannyiunknak van chi-je, minden chi [kitárja karjait], a probléma a chi-vel a folyékonyága. Hogyan áramlik a chi? Amikor nincs akadály. Amikor valaki csinál egy technikát, és nem kezeli jól, akkor neki nem feloldott a teste. A sport technikai szempontjából az a cél, hogy a tested minden egyes részét feloldd, ahol létezik akadály. Valaki, aki egy gyakorlatot merev vállakkal hajt végre, nem fogja tapasztalni a chi valódi áramlását.

Mario Lorenzo: Az aikido világszerte terjesztésében legfontosabb szerepet játszó oktatóként, milyen a kapcsolata más japán oktatókkal?

Tissier Sensei: A kapcsolatunk nagyon jó. Ami azt illeti, én az Aikikai terméke vagyok. Fiatalon érkeztem oda, és ott dolgoztam... Azt hiszem úgy tekintenek rám, mint egy közülük, ugyanakkor, mint nagykövet, külföldiként is egyben. Az előző, illetve a mostani Doshu-val való beszélgetéseink szerint én számunkra egy nyugati vagyok, aki tudja a szabályokat és érti is őket. Része vagyok az Aikikai

imázsának. Azt hiszem ez azért van, mert hű voltam a tanításhoz amit kaptam. Még ha az aikido-nak meg is van a személyes oldala és mindenki a saját útján fejlődik, van egy olyan érzésem, hogy egy családból származunk. Az én generációm az, amelyik a legnagyobb hatással volt az Aikikai-ra. Olyan oktatók tartoznak ide, mint Yasuno, Yokota, Osawa (aki fiatalabb), Miyamoto, Shibata és Endo (aki kicsit idősebb). Van egy másik generáció az enyém előtt: Tamura Sensei, Yamada Sensei, Tada Sensei, és még egy fiatalabb generáció, amit nem ismerek személyesen.

Mario Lorenzo: A szemináriumain "pontokra" és "tengelyekre" hívja fel a figyelmet. Ezek a koncepciók a saját személyes fejlődéséből jönnek? Milyen módon volt hatással a technikáira Yamaguchi Sensei?

Tissier Sensei: Az oktatási módszerem egyéni, azon dolgok elemzéséből jön, amiket tanultam, főként Yamaguchi Sensei-től, aki a tisztaság mintapéldája volt. A nyugati szellemünk a japán modellt mutatja, kicsit másképp. Gyakran a japán emberek nem tudják hogyan fejezzenek ki dolgokat, és a magyarázatuk kicsit furcsának tűnhet. Egyesek pedagógiailag jók, de a módszerük nem beszédből, vagy mozgás elemzésből áll, és amikor megkérdezik őket, hogy miért egy bizonyos módon tesznek valamit, akkor csak annyit mondanak, hogy ez így van, azt mondják ez japán tradíció.

Amit csodálatosnak találok Yamaguchi Sensei-el kapcsolatban, hogy mindig, minden kérdésre tudott válaszolni. Az aikido terén nagyon intelligens gondolatai voltak. Korábban sokat hallottam ezek közül a gondolatok közül, de akkor még nem tudtam megérteni őket. Még ma is, ha nézek egy videót, észreveszek dolgokat, amiket akkoriban még nem láttam, nem volt meg a szemem hozzá, hogy lássam. És ez egyszerűen azért van, mert Yamaguchi Sensei elég fejlett volt. Az emberek akik részt vettek az óráin, mindent ösztönösen tudtak. Az egész generációra erős hatással volt.

Mario Lorenzo: Yamaguchi Sensei-jel való kapcsolatából milyen emlékei, érzései maradtak meg?

Tissier Sensei: Még mindig rengeteg érzést hordozok magammal. Amikor nézek egy videót, vagy látok valakit, aki valamilyen különleges mozgást végez, pontosan tudom, hogy mi történik. A mozdulatai jellegzetesen gyorsak voltak, és az ereje harc közben, nem egy természetes erő volt. Yamaguchi Sensei 65 kg körül volt, és akármikor elkezdett egy technikát, nem éreztél semmilyen erőfeszítést, nagy pontosságot mutatott és ezzel egy időben az egyensúlyodból kibillentő mozdulatok sorozatát hajtotta végre.

Ő egy olyan ember volt, aki attól a pillanattól kezdve, hogy kapcsolatba léptél vele, folyamatosan kontrollálta a központodat. Folyékony mozgást hajtott végre, és amikor eldöntötte, hogy csinál valamit, az olyan volt, mint egy robbanás, egy omladozó erő, olyanok voltunk, mint egy épület, amely

épp összedől, megtört minket. Soha nem volt olyan rossz érzésem, hogy húznak, vagy tolnak. Jó érzés volt, tiszta, nagyon technikai jellegű.

Különböző emlékeim vannak más oktatókról, akiktől tanultam, de amikor velük gyakoroltam, éreztem egy kis harcot. Akár hányszor egy mozdulatot a karom erejével próbálok végrehajtani, mindinkább figyelnem kell arra, hogy megóvjam magam, mert fájdalmas, és minél jobban próbálok védeni magam, annál inkább dolgozok erőből. Ebből is tanulunk, de Yamaguchi Sensei-nél nem volt ez az érzésem.

Mario Lorenzo: Van valamilyen egyéb észrevétele az aikido pedagógiájával kapcsolatban?

Tissier Sensei: Párhuzamot vonhatunk azokhoz az emberekhez, akik táncolnak, vagy zenélnek. Vannak emberek, akik tehetségesek ezekben a művészetekben, de ha igazán jók akarnak lenni, meg kell tanulniuk ezen művészetek technikáit. Mert ez nem improvizáció, ez gondolkodás.

Például a balettban, egy profi balett táncos nem az aki eldöntheti, hogy mit csináljon. Ezt a játék határozza meg, és a táncosnak kell az adott feladatot végrehajtania, nem csak azt amit ő szeretne. Megtanulja a technikát, és mögötte ott van a fegyelem. Vannak emberek, akik az aikido-hoz ideális fizikummal rendelkeznek, de ez nem elég. Nekünk tanulni kell, elemezni, és reflektálni. Amikor ezeket csináljuk, utána megkülönböztethetünk különböző lehetőségeket: "Logikus mozdulatot mutattunk be, vagy inkább olyat ami "élősködőnek" hat?" "Ez egy eltúlzott mozdulat volt, vagy tiszta?" " A mozdulat esztétikai vagy élő?"

Sok embert ismerek, akik 20 vagy 30 évig gyakoroltak aikido-t, de beleuntak. Ha képesek lennének két vagy három technikai részletet beazonosítani, a lelkesedésünk érezhető lenne. Néha szükséges megváltoztatni a gyakorlást. Oktatóként az a szerepünk, hogy fenntartsuk az emberek lelkesedését, még a magunkét is. Az aikido-ban, amikor azt mondjuk "Ikkyo Issho" ("Csinálj ikkyo-t egész életedben"), azt kérdezzük magunktól: "De melyik ikkyo-t? Azt amelyet nem rég gyakoroltuk?" Az ikkyo-nak fejlődnie kell, az ikkyo szükséges ahhoz, hogy erősítsük a felfogásunkat és érzékelésünket. Nem szabad azt mondani: "Az ikkyo ilyen és semminek nem kell változnia."

Mario Lorenzo: Az ön szintjén, az ön "kutatásában" van bármiféle technikai kétsége?

Tissier Sensei: Ezek nem ilyen jellegű kételkedések. Visszatérek ahhoz, amit az előbb mondtam. Amikor gyakorlunk, néha csinálunk valamit, amire addig nem tudtuk, hogy képesek vagyunk, és rájövünk, hogy az egy új, gazdaságosabb mód. Szóval ha tovább dolgozunk egy kicsit, létrehozunk valamit, ami egy kicsit más, de ez nem olyan, hogy felkelünk egyik reggel és felfedezünk valami újat.

A kétség tovább hajt minket, a kétség egy Budo-ra jellemző dolog, mert minél inkább javulunk valamiben, különösen egy harci rendszerben, annál inkább ráébredünk, hogy milyen gyengék vagyunk. Szóval nem szeretünk ezzel szembenézni, csak amikor már nincs más választásunk. A kétségek segítenek megvédeni magunkat, csak egy ostoba ötlettől vezérelve megy be valaki egy bárba verekedni. Akárki aki tanult valamit a harcművészet területén, csak a gyengeségében kételkedhet. Tudatában van annak, mi az valójában.